

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐาน

๑ สภาพทั่วไป

๑.๑ ที่ตั้ง

องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเรือเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งอยู่เลขที่ ๑๒/๓ หมู่ที่ ๙ ตำบลคลองเรืออำเภอวิหารแดงจังหวัดสระบุรีอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของอำเภอเมืองสระบุรีอยู่ห่างจากอำเภอเมืองสระบุรีประมาณ ๓๐ กิโลเมตร มีเนื้อที่รวม ๒๕.๖๔๕ ตารางกิโลเมตร หรือ ๑๖,๐๒๘.๑๒ ไร่

องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเรือได้รับการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติสภาพัฒนและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๓๙ และปรับเป็นขนาดกลาง เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยมี นายบุญนาค คัมภีรานนท์ กำนันตำบลคลองเรือเป็นประธานกรรมการบริหาร (โดยตำแหน่ง) คนแรกและปัจจุบันได้มีการเลือกตั้งใหม่ ได้แก่ นายทิพย์ชยภล เพทายวิราพันธ์ เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล (ปัจจุบัน)

๑.๒ อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลเจริญธรรม อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลบ้านพริก อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลเขาเพิ่ม อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	เทศบาลตำบลวิหารแดง อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี

๑.๓ ภูมิประเทศ

ลักษณะพื้นที่ของตำบลคลองเรือ โดยทั่วไปเป็นที่ราบค่อนข้างเรียบถึงลูกคลื่นลอนตื้นบนทิศตะวันออกของตำบลจดเทือกเขาป่าสงวนแห่งชาติป่ามวกเหล็กและป่าทับกวาง แปลงสอง,มีแหล่งน้ำที่สำคัญได้แก่ คลองห้วยกรวดและคลองหัวช้างไหลมาบรรจบกันเป็นคลองวิหารแดงในเขตหมู่ที่ ๙ โดยไหลจากทิศตะวันออกลงสู่ทิศตะวันตกของตำบล สภาพพื้นที่โดยทั่วไปจึงเหมาะสำหรับการเกษตรและปศุสัตว์

๑.๔ เขตการปกครอง

องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเรือแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น ๑๐ หมู่บ้าน ดังนี้
องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเรือแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น ๑๐ หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ ๑	บ้านเกาะกลาง	นายอัครวัฒน์ อัครธัญญาณสกุล	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ ๒	บ้านหนองไทรเหนือ	นายวสันต์ บัวทอง	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ ๓	บ้านหนองไทรใต้	นายจรัส พรหมน้อย	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ ๔	บ้านห้วยกรวด	นายสมทรง คุ่มครอง	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ ๕	บ้านยางคู่	นายภาสกร สมพงษ์	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ ๖	บ้านหนองไทร	นายอัครวิน คัมภีรานนท์	เป็นกำนันตำบลคลองเรือ
หมู่ที่ ๗	บ้านใหม่	นายนิคม พานทอง	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ ๘	บ้านหนองสะอากค์	นางนงศ์ลักษณ์ กลิ่นหอม	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ ๙	บ้านคลองไทร	นางพรนภา ฉิมยาม	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ ๑๐	บ้านคลองหัวช้าง	นายสังวาลย์ คชประเสริฐ	เป็นผู้ใหญ่บ้าน

๑.๕ จำนวนประชากร

ประชากรในพื้นที่ตำบลคลองเรือ ๑๐ หมู่

แยกเป็นชาย ๓,๔๔๒ คน เป็นหญิง ๓,๔๙๐ คน รวมทั้งสิ้น ๖,๙๓๒ คน

จำนวนครัวเรือนรวมทั้งสิ้น ๒,๐๗๐ ครัวเรือน

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ชาย	หญิง	รวม	หลังคาเรือน
๑	บ้านเกาะกลาง	๓๒๑	๓๒๘	๖๔๙	๒๒๗
๒	บ้านหนองไทรเหนือ	๑๐๒	๑๑๕	๒๑๗	๖๒
๓	บ้านหนองไทรใต้	๑๓๒	๑๖๘	๓๐๐	๘๗
๔	บ้านห้วยกรวด	๕๙๑	๕๗๒	๑,๑๖๓	๓๔๒
๕	บ้านยางคู่	๓๕๒	๓๗๙	๗๓๑	๒๔๙
๖	บ้านหนองไทร	๔๔๑	๔๒๕	๘๖๖	๒๔๒
๗	บ้านใหม่พัฒนา	๑๗๕	๑๗๕	๓๕๐	๑๐๕
๘	บ้านหนองสะอากค์	๒๘๙	๒๙๘	๕๘๗	๑๙๘
๙	บ้านคลองไทร	๘๐๒	๘๒๓	๑,๖๒๕	๔๙๘
๑๐	บ้านคลองหัวช้าง	๒๖๔	๒๗๕	๕๓๙	๑๖๙
	รวม	๓,๔๖๘	๓,๕๕๘	๗,๐๒๗	๒,๑๗๙

(ข้อมูล ณ. เดือน กันยายน ๒๕๕๘ โดยสำนักทะเบียนราษฎรอำเภอวิหารแดง)

๒. ลักษณะโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองเรือ

๒.๑ การคมนาคม การจราจร

การคมนาคมติดต่อระหว่างอำเภอ และจังหวัดรวมทั้งการคมนาคมภายในตำบลและหมู่บ้าน มีรายละเอียดดังนี้

- ถนนทางหลวงชนบทสายวิหารแดง –คลองไทร เป็นถนนลาดยางกว้าง ๖ เมตร ใช้การได้ดี
 - ถนนสายยางคู่ –ห้วยกรวด เป็นถนนลาดยาง กว้าง ๖ เมตร
 - ถนนสายคลองหัวช้าง –เขาแก้ว เป็นถนนลาดยาง กว้าง ๖ เมตร ใช้การได้ดี
 - ถนนสายคลองไทร –เขาแก้ว เป็นถนนลาดยางเชื่อมต่อกับถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก กว้าง ๔ เมตร และ ๕ เมตร ตามลำดับสภาพเป็นหลุมเป็นบ่อบางช่วง
 - ถนนสายคลองไทร –คลองยาง เป็นถนนลาดยางกว้าง ๖ เมตร ใช้การได้ดี
- หมู่ที่ ๑ ระยะทางห่างจากที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลคลองเรือ ๒,๘๓๑ เมตร (๒.๘๐ กม.)
- หมู่ที่ ๒ ระยะทางห่างจากที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลคลองเรือ ๕,๘๐๐ เมตร (๕.๘๐ กม.)
- หมู่ที่ ๓ ระยะทางห่างจากที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลคลองเรือ ๓,๐๐๐ เมตร (๓.๐๐ กม.)
- หมู่ที่ ๔ ระยะทางห่างจากที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลคลองเรือ ๔,๐๐๐ เมตร (๔.๐๐ กม.)
- หมู่ที่ ๕ ระยะทางห่างจากที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลคลองเรือ ๒,๕๑๑ เมตร (๒.๕๐กม.)
- หมู่ที่ ๖ ระยะทางห่างจากที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลคลองเรือ ๑,๖๘๒ เมตร (๑.๗๐ กม.)
- หมู่ที่ ๗ ระยะทางห่างจากที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลคลองเรือ ๑,๖๗๐ เมตร (๑.๗๐ กม.)

- หมู่ที่ ๘ ระยะทางห่างจากที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลคลองเรือ ๒,๘๐ เมตร (๒.๘ กม.)
- หมู่ที่ ๙ ระยะทางห่างจากที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลคลองเรือ ๐,๑๐๐ เมตร
- หมู่ที่ ๑๐ ระยะทางห่างจากที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลคลองเรือ ๕,๕๐๐ เมตร (๕.๕ กม.)

๒.๒ การประปา

- มีการประปาหมู่บ้าน จำนวน ๑๐ แห่ง
- สถานที่ตั้ง ครอบคลุมพื้นที่ให้บริการหมู่ที่ ๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐

๒.๓ การโทรคมนาคม

- มีตู้โทรศัพท์สาธารณะ จำนวน ๔ แห่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๔,๕,๗,๙
- หอกระจายข่าว จำนวน ๑๐ แห่ง
- มีระบบเสียงไร้สายครอบคลุมพื้นที่ หมู่ที่ ๑,๒,๕,๗,๘,๙

๒.๔ การไฟฟ้า

การบริหารไฟฟ้าภายในเขตตำบลคลองเรือ ดำเนินการโดยการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคให้บริการไฟฟ้ายังไม่ครบทุกหลังคาเรือน และไฟฟ้าสาธารณะยังไม่ครอบคลุมทั่วถึงทุกถนนภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองเรือ ซึ่งไฟฟ้าสาธารณะอยู่ในความดูแลและบำรุงรักษาดวงไฟ โคมไฟฟ้า สาธารณะ รวมถึงอุปกรณ์ต่างๆ เมื่อชำรุดดำเนินงานโดยองค์การบริหารส่วนตำบลคลองเรือ

๓. ด้านเศรษฐกิจ

๓.๑ การเกษตร

ประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองเรือประกอบอาชีพทำนา , เลี้ยงสัตว์ ฯลฯ และปลูกพืชผักผลไม้

๔. ด้านสังคม

๔.๑ การศึกษา

สถานศึกษาในสังกัด สพฐ. จำนวน ๔ แห่ง

- โรงเรียนวัดหนองไทร
- โรงเรียนวัดสมานมิตรมงคล
- โรงเรียนชุมชนวัดคลองไทร (ฉัตรราษฎร์บำรุง)
- โรงเรียนวัดเขาแก้วมุขดาราธรรม
- ศูนย์เด็กเล็ก จำนวน ๑ ศูนย์ ตั้งอยู่ที่หมู่ ๙ สถานที่องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเรือ
- ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน มี ๖ แห่ง ประกอบด้วยหมู่ ๓,๔,๕,๗,๙,๑๐

๔.๒ ศาสนา ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีวัด จำนวน ๖ แห่ง

- วัดหนองไทร
- วัดสมานมิตรมงคล
- วัดเขาแก้วธรรมาราม
- วัดคลองไทร
- วัดคลองหัวช้าง
- วัดคลองยาง

๔.๓ การสาธารณสุข

- มีสถานบริการสาธารณสุข จำนวน ๑ แห่ง
- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลคลองเรือหมู่ที่ ๔ ตำบลคลองเรือ

๔.๔ การรักษาความสงบเรียบร้อยความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- สถานีตำรวจชุมชน จำนวน ๑ แห่ง
สถานที่ตั้ง หมู่ที่ ๑๐ ต.คลองเรือ อ.วิหารแดง จ.สระบุรี
- ศูนย์ อปพร.ต.คลองเรือ มีสมาชิก อปพร. ทั้งหมด ๑๖๔ คน

๕. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แหล่งน้ำและการชลประทาน แหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ มีจำนวน ๑ แห่ง

- อ่างเก็บน้ำเขาแก้ว หมู่ที่ ๔ ตำบลคลองเรือ

แหล่งน้ำขนาดเล็ก

- ฝาย จำนวน ๑๗ แห่ง
- บ่อน้ำตื้น มีขอบบ่อทุกครัวเรือน
- บ่อโยก จำนวน ๓๔ แห่ง

ความหมายภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึงอะไร

คำว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือ ภูมิปัญญาชาวบ้าน หมายถึง ความรู้ของชาวบ้านในท้องถิ่น ซึ่งได้มาจากประสบการณ์ และความเฉลียวฉลาดของชาวบ้าน รวมทั้งความรู้ที่สั่งสมมาแต่บรรพบุรุษ สืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง ระหว่างการสืบทอดมีการปรับ ประยุกต์และเปลี่ยนแปลง จนอาจเกิดเป็นความรู้ใหม่ตามสภาพการณ์ทางสังคมวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

ภูมิปัญญาเป็นความรู้ที่ประกอบไปด้วยคุณธรรม ซึ่งสอดคล้องกับวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวบ้านในวิถีตั้งเดิมนั้น ชีวิตของชาวบ้านไม่ได้แบ่งแยกเป็นส่วนๆ หากแต่ทุกอย่างมีความสัมพันธ์กัน การทำมาหากิน การอยู่ร่วมกันในชุมชน การปฏิบัติศาสนา พิธีกรรมและประเพณีความรู้เป็นคุณธรรม เมื่อผู้คนใช้ความรู้นั้นเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง คนกับคน คนกับธรรมชาติ และคนกับสิ่งแวดล้อม

ความสัมพันธ์ที่ดีเป็นความสัมพันธ์ที่มีความสมดุล ที่เคารพกันและกัน ไม่ทำร้ายทำลายกัน ทำให้ทุกฝ่ายทุกส่วนอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ ชุมชนดั้งเดิมจึงมีกฎเกณฑ์ของการอยู่ร่วมกัน มีคนเฒ่าคนแก่เป็นผู้นำ คอยให้คำแนะนำตักเตือน ตัดสิน และลงโทษหากมีการละเมิด ชาวบ้านเคารพธรรมชาติรอบตัว ดิน น้ำ ป่า เขา ข้าว แดง ลม ฝน โลก และจักรวาล ชาวบ้านเคารพผู้หลักผู้ใหญ่ พ่อแม่ ปู่ย่าตายาย ทั้งที่มีชีวิตอยู่และล่วงลับไปแล้ว

ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

๑. ด้านเกษตรกรรม เช่น การเพาะปลูก การขยายพันธุ์ การเลี้ยงสัตว์ การเกษตรผสมผสาน การทำไร่สวนผสม การปรับใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการเกษตร เป็นต้น
๒. ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม เช่น การจัดสาน ทอ การช่าง การทอผ้า การแกะสลัก เป็นต้น
๓. ด้านการแพทย์แผนไทย เช่น หมอสมุนไพร หมอยากลางบ้าน หมอนวดแผนโบราณ หมอยาหม้อ
๔. ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น การบวชป่า การสืบชะตาแม่น้ำ การอนุรักษ์ป่าชายเลน
๕. ด้านกองทุนและธุรกิจชุมชน เช่น ผู้นำในการจัดการกองทุนของชุมชน ผู้นำในการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการ รักษาพยาบาล ผู้นำในการจัดระบบสวัสดิการ บริการชุมชน เป็นต้น
๖. ด้านศิลปกรรม เช่น วาดภาพ(กิจกรรม) การปั้น (ประติมากรรม) นาฏศิลป์ ดนตรี การแสดง การละเล่นพื้นบ้าน นันทนาการ เป็นต้น
๗. ด้านภาษาและวรรณกรรม เช่น ความสามารถในการอนุรักษ์ และสร้างผลงานด้านภาษา วรรณกรรมท้องถิ่น การจัดทำสารานุกรมภาษา หนังสือโบราณ การฟื้นฟู การเรียนการสอนภาษาถิ่นของท้องถิ่นต่าง ๆ เป็นต้น
๘. ด้านปรัชญา ศาสนา และประเพณี เช่น ความสามารถประยุกต์และปรับใช้หลักธรรมคำสอนทางศาสนา ปรัชญาความเชื่อ และประเพณีที่มีคุณค่าให้เหมาะสมต่อบริบททางเศรษฐกิจ สังคม การถ่ายทอดวรรณกรรม คำสอน การประยุกต์ประเพณีบุญ เป็นต้น
๙. ด้านโภชนาการ เช่น ความสามารถในการเลือกสรร ประดิษฐ์ และปรุงแต่งอาหารและยา ได้เหมาะสมกับความต้องการของร่างกายในสภาวะการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนผลิตเป็นสินค้าบริการส่งออกที่ได้รับความนิยมแพร่หลายมาก เป็นต้น

๑๐. **ด้านองค์กรชุมชน** เช่น ร้านค้าชุมชน ศูนย์สาธิตการตลาด กลุ่มออมทรัพย์องค์กรด้านการตัดเย็บเสื้อผ้า กลุ่มจักรสาน กลุ่มทอผ้า กลุ่มทอเสื่อ กลุ่มตีมีด ตีชวาน เครื่องมือที่ทำจากเหล็ก กองทุนสวัสดิการชุมชน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น

จากการแบ่งประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่นักการศึกษา และหน่วยงานต่าง ๆ ได้กล่าวมาสรุปได้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นสามารถแบ่งตามลักษณะของคนในท้องถิ่นหรือชุมชนได้คิดหรือ ได้รับการถ่ายทอดและถือปฏิบัติสืบต่อกันมาจากบรรพบุรุษ ซึ่งเกิดจากความเชื่อ ความรู้สึก ความนึกคิด ในการสร้างสรรค์แบบแผนของการดำเนินชีวิต รวมถึงการนำเทคโนโลยีพื้นบ้านมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

ประเพณี/วัฒนธรรมในพื้นที่ตำบลคลองเรือ อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี

๑. ประเพณีสงกรานต์

สงกรานต์ คือ ประเพณีของประเทศไทย ลาว กัมพูชา พม่า ชนกลุ่มน้อยชาวไตแถบเวียดนาม และมณฑลยูนนานของจีน รวมถึงศรีลังกา และประเทศทางตะวันออกของประเทศอินเดีย สันนิษฐานกันว่า ประเพณีสงกรานต์นั้นได้รับวัฒนธรรมมาจากเทศกาลโฮลีในอินเดีย แต่เทศกาลโฮลีจะใช้การสาดสีแทน โดยจะจัดให้มีขึ้นในทุกวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๔ ซึ่งก็คือเดือนมีนาคม

สงกรานต์ เป็นคำในภาษา สันสกฤต ที่หมายถึง การเคลื่อนย้าย โดยเป็นการอุปมาถึงการเคลื่อนย้ายการประทับในจักรราศี หรือการเคลื่อนเข้าสู่ปีใหม่ตามความเชื่อของไทยและบางประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประเพณีสงกรานต์นั้นมีสืบทอดกันมาตั้งแต่โบราณคู่กับตรุษ จึงมักเรียกรวมกันว่า **ประเพณีตรุษสงกรานต์** หมายถึง การส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ เดิมทีวันที่จัดสงกรานต์นี้นั้นจะมีการคำนวณทางดาราศาสตร์ แต่ในปัจจุบันได้มีการกำหนดวันที่แน่นอน คือ ตั้งแต่ ๑๓ - ๑๕ เมษายน แต่เดิม วันขึ้นปีใหม่ไทย คือ วันเริ่มปีปฏิทินของไทยจนถึง พ.ศ. ๒๔๓๑ และได้มีการเปลี่ยนแปลงมาเป็นวันที่ ๑ เมษายน เป็นวันขึ้นปีใหม่จนถึง พ.ศ. ๒๔๘๓

ประวัติวันสงกรานต์

เมื่อครั้งก่อน พิธีสงกรานต์ เป็นพิธีกรรมที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว หรือชุมชนบ้านใกล้เรือนเคียง แต่ในปัจจุบัน ได้มีการเปลี่ยนแปลงให้พิธีสงกรานต์นั้นเป็นเทศกาลสงกรานต์ โดยได้ขยายออกไปสู่คนเป็นวงกว้างมากขึ้น และมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนทัศนคติ ตลอดจนความเชื่อไป แต่เดิมในพิธีสงกรานต์จะใช้ น้ำ เป็นสัญลักษณ์ที่เป็นองค์ประกอบหลักของพิธี แกกั้นกับความหมายของฤดูร้อน ช่วงเวลาที่พระอาทิตย์เคลื่อนเข้าสู่ราศีเมษ ในวันนี้จะใช้น้ำรดให้แก่กันเพื่อความชุ่มชื้น มีการขอพรจากผู้ใหญ่ มีการรำลึกและกตัญญูต่อบรรพบุรุษที่ล่วงลับ ต่อมาในสังคมไทยสมัยใหม่เกิดเป็นประเพณีกลับบ้านในช่วงเทศกาลสงกรานต์ นับว่าวันสงกรานต์เป็นวันครอบครัว อีกทั้งยังมีประเพณีที่สืบทอดมาตั้งแต่ดั้งเดิม อย่าง การสงฆ์น้ำพระที่นำมาซึ่งความเป็นสิริมงคล เพื่อให้เป็นการเริ่มต้นปีใหม่ที่มีความสุข

๒. ประเพณีเข้าพรรษา

วันเข้าพรรษา เป็นวันที่พระสงฆ์เริ่มอยู่จำพรรษาตลอด ๓ เดือน ในฤดูฝน ตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำเดือน ๘ จนถึงกลางเดือน ๑๑ วันเข้าพรรษาที่พระพุทธรูปเจ้าทรงอนุญาตไว้มีอยู่ ๒ วันคือ

- วันเข้าปฐมพรรษา คือวันเข้าพรรษาแรก ตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ ไปจนถึงวันเพ็ญกลางเดือน ๑๑
 - วันเข้าปัจฉิมพรรษา คือวันเข้าพรรษาหลัง ตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำเดือน ๘ ไปจนถึงวันเพ็ญเดือน ๑๒
- เมื่อเข้าพรรษาแล้วหากภิกษุมีกิจธุระจำเป็น อันชอบด้วยพระวินัย พระพุทธรูปเจ้าก็ทรงอนุญาตให้ไปได้ โดยมีข้อจำกัดว่าจะต้องกลับมายังสถานที่จำพรรษาเดิมภายใน ๗ วัน ที่เรียกว่า สัตตทาหารณียะ ดังต่อไปนี้
- เมื่อทายกทายิกา ประรณาคะบำเพ็ญกุศล เมื่อมานิมนต์ก็ให้ไปเพื่อรักษาศรัทธาได้
 - ถ้าสงฆ์ ณ ที่แห่งใดแห่งหนึ่งเกิดอธิกรณ์ขึ้น ก็ให้ไปเพื่อระงับอธิกรณ์ได้
 - ถ้าบิดา มารดา ญาติ พี่น้อง พระอุปัชฌาย์ อาจารย์ เป็นไข้ เมื่อทราบก็ให้ไปได้
 - พระวิหารในที่แห่งอื่นเกิดชำรุดเสียหาย ให้ไปหาสิ่งของเพื่อมาปฏิสังขรณ์พระวิหารนั้นได้
 - เมื่อถูกสัตว์ร้ายรบกวน ถูกโจรปล้น พระวิหารถูกไฟไหม้ หรือถูกน้ำท่วม ก็ให้ไปจากที่นั้นได้
 - เมื่อชาวบ้านถูกโจรปล้น อพยพหนีไป ก็ให้ไปกับพวกเขาบ้านได้โดยให้ไปกับชาวบ้านที่มีความเลื่อมใสศรัทธาสามารถที่จะให้ความอุปถัมภ์ได้
 - เมื่อที่ใดเกิดความขาดแคลน อาหารหรือยารักษาโรค ขาดผู้อุปถัมภ์บำรุง ได้รับความลำบากก็อนุญาตให้ไปจากที่นั้นได้
 - ถ้าหากมีผู้เอาทรัพย์มาล่อ ก็อนุญาตให้ไปจากที่นั้นได้
 - หากภิกษุสงฆ์หรือภิกษุณีสงฆ์แตกกันหรือมีผู้พยายามจะให้แตกกัน ถ้าการไปจากที่นั้นสามารถระงับการแตกกันได้ ก็อนุญาตให้ไปได้

ใน วันเข้าพรรษา ถือว่าเป็นกรณีกิจพิเศษสำหรับพระภิกษุสงฆ์ จะมีการประชุมกันในพระอุโบสถ ไหว้พระสวดมนต์ ขอขมาซึ่งกันและกัน เสร็จแล้วก็ประกอบพิธีเข้าพรรษา ภิกษุจะอธิษฐานใจตนเองว่า ตลอดฤดูกาลเข้าพรรษานี้ตนเองจะไม่ไปไหน ด้วยการเปล่งวาจาว่า

อิมสมิ อวาเส อิมิ เตมาสสิ วสสิ อูเปมิ หรือ อิมสมิ วิหาเร อิมิ เตมาสสิ วสสิ อูเปมิ แปลว่า ข้าพเจ้าขออยู่จำพรรษาตลอด ๓ เดือน ในอวาสนี้ หรือในวิหารนี้ (ว่า ๓ ครั้ง) หลังจากเสร็จพิธีเข้าพรรษาแล้วก็นำดอกไม้ ธูป เทียน ไปนมัสการปูชนียวัตถุที่สำคัญในอวาสนั้น ในวันต่อมาก็นำดอกไม้ ธูป เทียน ไปขอขมาพระอุปัชฌาย์อาจารย์ และพระเถระที่ตนเคารพนับถือ

ความสำคัญของวันเข้าพรรษา

วันเข้าพรรษานี้มีความสำคัญต่อพุทธศาสนิกชนและเป็นวันสำคัญของพระพุทธศาสนาด้วยเหตุผลดังนี้

๑. พระภิกษุจะหยุดจาริกไปยังสถานที่อื่นๆแต่จะเข้าพักอยู่ประจำในวัดแห่งเดียวตามพุทธบัญญัติ
 ๒. การที่พระภิกษุอยู่ประจำที่นานๆ ย่อมมีโอกาสได้สงเคราะห์กุลบุตรที่ประสงค์จะอุปสมบทเพื่อศึกษาพระธรรมวินัยและสงเคราะห์พุทธบริษัททั่วไป
 ๓. เป็นเทศกาลที่พระพุทธศาสนิกชนงดเว้นอบายมุขและความชั่วต่าง ๆ เช่น การดื่มสุราสิ่งเสพติด และการเที่ยวเตร่เฮฮา เป็นต้น
 ๔. นอกจากเป็นเทศกาลที่พุทธศาสนิกชนงดเว้นอบายมุขและความชั่วต่าง ๆ แล้วในช่วงเวลาพรรษา พุทธศาสนิกชนทั่วไปจะบำเพ็ญทาน รักษาศีลฟังธรรม และเจริญภาวนามากขึ้น
- พิธีทางศาสนา

การบำเพ็ญกุศลเนื่องในเทศกาลเข้าพรรษานี้ยังมีประเพณีสำคัญอยู่ ๒ ประเพณี ควรนำมากล่าวไว้ ณ ที่นี้ ดังนี้

๑. ประเพณีแห่เทียนพรรษา

ประเพณีนี้คงเกิดขึ้นจากความจำเป็นที่ว่าสมัยก่อนยังไม่มีไฟฟ้าใช้กันดังปัจจุบัน เมื่อพระสงฆ์จำพรรษารวมกันมาก ๆ ก็จำเป็นต้องปฏิบัติกิจวัตรเช่น การทำวัตรสวดมนต์เข้ามิดและตอนพลบค่ำ การศึกษาพระปริยัติธรรมกิจกรรมเหล่านี้ล้วนต้องการแสงสว่างโดยเฉพาะ แสงสว่างจากเทียนที่พระสงฆ์จุดบูชาพระรัตนตรัยและเพื่อต้องการใช้แสงสว่างโดยตรงด้วยเหตุนี้พุทธศาสนิกชนจึงนิยมหล่อเทียนต้นใหญ่ กะว่าจะจุดได้ตลอดเวลา ๓ เดือนไปถวายพระภิกษุในวัดใกล้ ๆ บ้านเป็นพุทธบูชา เทียนดังกล่าวเรียกว่า เทียนจำนำพรรษา

๒. ประเพณีถวายผ้าอาบน้ำฝน

การถวายผ้าอาบน้ำฝนนี้ เกิดขึ้นแต่สมัยพุทธกาล คือ มหาอุบาสิกา ชื่อว่า วิสาขาได้ทูลของพระบรมพุทธานุญาตให้พระสงฆ์ ได้มีผ้าอาบน้ำฝนสำหรับผลัดเปลี่ยนเวลาทรงน้ำฝนระหว่างฤดูฝน นางวิสาขาจึงเป็นสตรีคนแรกที่ได้ถวายผ้าอาบน้ำฝนแด่พระสงฆ์

ด้วยเหตุนี้ เมื่อถึงวันเข้าพรรษา พุทธศาสนิกชน ตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยราชธานี จึงนิยมนำผ้าอาบน้ำฝนไปถวายผ้าอาบน้ำฝนถวายพระสงฆ์ผู้จะอยู่พรรษา พร้อมกับอาหารและเครื่องใช้ที่จำเป็นต่าง ๆ

แม้ในปัจจุบัน พุทธศาสนิกชนไทยก็ยังคงยังปฏิบัติกิจกรรม อย่างนี้อยู่บางวัดมีการแจกฎีกานัดเวลา ประกอบพิธีถวายผ้าอาบน้ำฝน (วัสสิกสาฎก) หรือ ผ้าจ่านำพรรษาและเครื่องใช้อื่นๆ ณ ศาลาบำเพ็ญกุศลของวัดใกล้บ้าน

อานิสงส์แห่งการจำพรรษา

เมื่อพระภิกษุอยู่จำพรรษาครบ ๓ เดือนได้บวราณาแล้ว ย่อมจะได้รับอานิสงส์แห่งการจำพรรษา ๕ อย่าง ตลอด ๑ เดือนนับแต่วันออกพรรษาเป็นต้นไป คือ

๑. เที้ยจาริกไปโดยไม่ต้องบอกลา ตามสิกขาบทที่ ๖ แห่งอเจลกวรรค ปาจิตตีย์กัณฑ์
๒. เที้ยจาริกไปโดยไม่ต้องถือไตรจีวรไปครบสำหรับ
๓. ฉนคณะโกชน์และปรัมปรโกชน์ได้
๔. เก็บอดีเรกจีวรได้ตามปรารภนา
๕. จีวรอันเกิดขึ้นในที่นั้นเป็นของพวกเธอ

และยังได้โอกาสเพื่อที่จะกราลกฐิน และได้รับอานิสงส์พรรษาทั้ง ๕ ขึ้นนั้นเพิ่มออกไปอีก ๔ เดือน ในฤดูหนาว คือตั้งแต่แรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๒ ไปจนถึงขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๔ อีกด้วย

๓. ประเพณีออกพรรษา

วันออกพรรษา คือวันสิ้นสุดระยะเวลาการจำพรรษา หรือออกจากการอยู่ประจำที่ในฤดูฝนซึ่งตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑

วันออกพรรษานี้ เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า "วันมหาปวารณา" คำว่า "ปวารณา" แปลว่า "อนุญาต" หรือ "ยอมให้" คือ เป็นวันที่เปิดโอกาสให้พระภิกษุสงฆ์ด้วยกันว่ากล่าวตักเตือนกันได้ ในข้อที่ผิดพลั้งล่วงเกินระหว่างที่จำพรรษาอยู่ด้วยกัน

ในวันออกพรรษานี้กิจที่ชาวบ้านมักจะกระทำก็คือ การบำเพ็ญกุศล เช่น ทำบุญตักบาตร จัดดอกไม้ธูปเทียน ไปบูชาพระที่วัด และฟังพระธรรมเทศนา ของที่ชาวพุทธนิยมนำไปใส่บาตรในวันนี้ก็คือ ข้าวต้มมัด ไข่ และข้าวต้มลูกโยน และการร่วมกุศลกรรมกร "ตักบาตรเทโว" คำว่า "เทโว" ย่อมาจาก"เทโวโรหน" แปลว่าการเสด็จจากเทวะโลกการตักบาตรเทโว จึงเป็นการระลึกถึงวันที่ พระพุทธองค์เสด็จกลับจากการโปรด พระพุทธมารดาในเทวะโลก

ประเพณีการทำบุญกุศลเนื่องในวันออกพรรษานี้ ทุกวัดในประเทศไทยก็มีพิธีเหมือนกันหมด จะผิดกันก็เพียงแต่สถานที่ที่สมมติว่าเป็นสวรรค์ชั้นดาวดึงส์เท่านั้น

กิจกรรมต่างๆ ที่ควรปฏิบัติในวันออกพรรษา

๑. ทำบุญตักบาตรอุทิศส่วนกุศลให้แก่ญาติผู้ล่วงลับ
๒. ไปวัดเพื่อปฏิบัติธรรม ฟังพระธรรมเทศนา
๓. ร่วมกุศลธรรม "ตักบาตรเทโว"
๔. ปัดกวาดบ้านเรือนให้สะอาด ประดับธงชาติตามอาคารบ้านเรือนและสถานที่ราชการและประดับธงชาติและธงธรรมจักรตามวัดและสถานที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา
๕. ตามสถานที่ราชการ สถานที่ศึกษาและที่วัด ควรจัดให้มีนิทรรศการ การบรรยาย หรือ บรรยายธรรมเกี่ยวกับวันออกพรรษาฯ เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนและผู้สนใจทั่วไป

. ประเพณีทำบุญกลางบ้าน

ลักษณะความเชื่อ

เป็นการทำบุญตลอดจนบูชาและอุทิศส่วนกุศลให้พระภูมิเจ้าที่ เจ้ากรรมนายเวร เพื่อขอความคุ้มครองให้อยู่เย็นเป็นสุขและประสบความสำเร็จรุ่งเรืองในหน้าที่การงาน ขับไล่สิ่งเลวร้ายต่าง ๆ ที่ผ่านมาให้หมดสิ้นไปด้วยการสะเดาะเคราะห์ และขอให้ฝนตกตามฤดูกาล อันจะทำให้พืชพันธุ์ธัญญาหารอุดมสมบูรณ์

ความสำคัญ

สร้างความสามัคคีของคนในหมู่บ้าน ให้มีความรักสามัคคี ไต่ถามทุกข์สุขซึ่งกันและกัน มีปัญหาช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

พิธีกรรม

กระทำพิธีประมาณกลางเดือน ๓ โดยให้ผู้เฒ่าผู้แก่ หรือชาวบ้านกำหนดวันทำบุญโดยถือเอาวันสะดวกและวันว่าง ใช้สถานที่ที่เป็นที่ว่างกลางหมู่บ้าน พิธีกรรมจะเริ่มเมื่อสวดมนต์เย็นในบริเวณพิธี พระสงฆ์ประมาณ ๘ รูปหรือมากกว่าจะมาสวดมนต์เย็น หลังจากนั้นจะมีการละเล่นในหมู่บ้านและตอนเช้าวันรุ่งขึ้นมีการสวดมนต์ทำบุญเลี้ยงพระ ชาวบ้านจะนำอาหารมาถวายพระและจะแบ่งอาหารใส่กระทงไปตอง วางลงบนกระทงกาบกล้วยรูปสี่เหลี่ยมและใช้กาบกล้วยตัดเป็นรูปคน หรือใช้ดินเหนียวปั้นวางลงในกระทงจุดธูปดอกเดียวปักลงในกระทง และนำไปวางไว้ที่ทิศตะวันตก เมื่อพระฉันอาหารเสร็จเรียบร้อยแล้วจะนำน้ำมารูปละ ๑ แก้ว ยื่นเป็นวงกลมแล้วสวดมนต์กรวดน้ำราดลงไป ในกระทง บางแห่งอุทิศให้คนอยู่บางแห่งอุทิศให้คนตาย เสร็จแล้วจะนำกระทงไปวางทิ้งบริเวณพื้นที่ทางสามแพร่ง หลังจากเสร็จพิธีชาวบ้านจึงร่วมรับประทานอาหารด้วยกัน ไต่ถามความเป็นอยู่ตลอดจนแก้ปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน หรืออาจจะมีการละเล่นต่าง ๆ ก็ได้

ด้านการจัดการ

กลุ่มอาชีพในพื้นที่ตำบลคลองเรือ อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี

- กลุ่มทอพรหมเช็ดเท้า
- กลุ่มเลี้ยงไก่เนื้อ
- กลุ่มเพาะเห็ดนางฟ้าภูฐาน
- กลุ่มเลี้ยงสุกร
- กลุ่มปลูกเพาะเห็ดฟาง
- กลุ่มเลี้ยงปลา
- กลุ่มเลี้ยงไก่ (พื้นบ้าน)
- กลุ่มปลูกผักสวนครัว
- กลุ่มเลี้ยงโค-กระบือ

ข้อมูลปราชญ์ชาวบ้านหรือปราชญ์ท้องถิ่น ตำบลคลองเรือ อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี

แยกตามประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

๑. สาขาเกษตรกรรม

เกษตรกรรม หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ทักษะ และเทคนิคด้านการเกษตรกับเทคโนโลยี โดยการพัฒนาบนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งพาตนเองในสภาวะการณ์ต่างๆ ได้ เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสาน การแก้ปัญหา การเกษตร เป็นต้น

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ความสามารถ	หมายเหตุ
๑	นางทองสุข คำแพง	๒	ทำการเกษตรแบบผสมผสาน	
๒	นางเอื้ออารี วาระกุล	๒	ทำการเกษตรแบบผสมผสาน	
๓	นางยุพิน ผาพิน	๒	ทำการเกษตรแบบผสมผสาน	
๔	นางอุบล ศรีชมพู	๒	ทำการเกษตรแบบผสมผสาน	
๕	นางสาววิเชียร แก้วสำอังก์	๓	เพาะเห็ดฟาง	
๖	นางสาวประทุม รอดประเสริฐ	๓	เพาะเห็ดฟาง	
๗	นางสมบัติ กลิ่นหอม	๓	เพาะเห็ดฟาง	
๘	นายสวัสดิ์ ทองอินทร์	๖	ทำการเกษตรแบบผสมผสาน	
๙	นางสำรี งามสมนึก	๖	ทำการเกษตรแบบผสมผสาน	
๑๐	นายแสน ปลื้มคิด	๖	ทำการเกษตรแบบผสมผสาน	
๑๑	นายอุทร แก้วประติษฐ์	๗	ทำการเกษตรแบบผสมผสาน	
๑๒	นายจำลอง เสาท้าว	๗	เลี้ยงไก่พันธุ์พื้นเมือง	
๑๓	นายสมคิด ก้านพลู	๗	เลี้ยงไก่พันธุ์พื้นเมือง	
๑๔	นายนิภณ พานทอง	๗	เลี้ยงโค - กระบือ	
๑๕	นายนิคม พานทอง	๗	เลี้ยงโค - กระบือ	
๑๖	นายองอาจ สุภชาติ	๘	เลี้ยงไก่พันธุ์พื้นเมือง	
๑๗	นายมานพ อันดารา	๘	เลี้ยงไก่พันธุ์พื้นเมือง	
๑๘	นางสงบ แก่นจันทร์	๘	เลี้ยงไก่พันธุ์พื้นเมือง	
๑๙	นางนงค์ลักษณ์ รอดประเสริฐ	๘	เพาะเห็ดฟาง	

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ความสามารถ	หมายเหตุ
๒๐	นางสาวนงนุช กลิ่นหอม	๘	เพาะเห็ดฟาง	
๒๑	นางรุ่งรัตน์ จิตตภานันท์	๘	เพาะเห็ดฟาง	
๒๒	นายวันชัย บรรพต	๙	เลี้ยงไก่	
๒๓	นายพยอม ไหลเลื่อน	๙	เลี้ยงไก่	
๒๔	นายวินัย ลำเลิศ	๙	เลี้ยงไก่	
๒๕	นายประเดิมขวัญชัยโย	๙	เลี้ยงไก่	
๒๖	นายใบ กวยเมี้ยน	๑๐	ทำการเกษตรแบบผสมผสาน	
๒๗	นายวันชัย เจริญจิตร	๑๐	ทำการเกษตรแบบผสมผสาน	
๒๘	นายจำลอง คชประเสริฐ	๑๐	ทำการเกษตรแบบผสมผสาน	
๒๙	นายกฤต สังกาเกตุ	๑๐	ทำการเกษตรแบบผสมผสาน	
๓๐	นางเล็ก เรือนเงิน	๑๐	ทำการเกษตรแบบผสมผสาน	
๓๑	นายลักษณ์ มณีอ่อน	๑๐	ทำการเกษตรแบบผสมผสาน	

๒. สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม (ด้านการผลิตและการบริโภค)

อุตสาหกรรมและหัตถกรรม (ด้านการผลิตและการบริโภค) หมายถึง การรู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ในการแปรรูปผลผลิต เพื่อชะลอการนำเข้าสู่ตลาด เพื่อแก้ปัญหาด้านการบริโภคอย่างปลอดภัย ประหยัด และเป็นธรรมอันเป็น กระบวนการใช้ชุมชนท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้ ตลอดทั้งการผลิตและการจัดจำหน่ายผลผลิตทางหัตถกรรม เช่น การรวมกลุ่มของกลุ่มโรงงานยางพารา กลุ่มโรงสี กลุ่มหัตถกรรม เป็นต้น

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ความสามารถ	หมายเหตุ
๑	นางอมรรัตน์ ทับสาร	๑	ทำพวงมาลัยริบบิ้น	
๒	นายสมศักดิ์ จำปาทอง	๑	ทำพวงมาลัยริบบิ้น	
๓	นางปราณี จูแจ็ก	๗	ทอพรหมเช็ดเท้า	
๔	นางลัดดา โคนเย็น	๗	ทอพรหมเช็ดเท้า	
๕	นางเจริญ แดงสมสะอาด	๗	ทอพรหมเช็ดเท้า	
๖	นายสังวาลย์ คชประเสริฐ	๑๐	ทอพรหมเช็ดเท้า	
๗	นายสวาท ชัยโคสาร	๑๐	ทอผ้าพื้นเมือง	
๘	นายศิริ แก้วแกมเกตุ	๕	จักสาน	

๓. สาขาการแพทย์ไทย

การแพทย์ไทย หมายถึง ความสามารถในการจัดการป้องกันและรักษาสุขภาพของคนในชุมชน โดยเน้นให้ ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทางด้านสุขภาพและอนามัยได้

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ความสามารถ	หมายเหตุ
๑	นางน้อย เรงสร้อย	๔	นวดแผนไทย	
๒	นางประไพ ทองประดับ	๘	นวดแผนไทย	

๔. สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน

กองทุนและธุรกิจชุมชน หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการด้านการสะสมและบริการกองทุน และ ธุรกิจชุมชน ทั้งที่เป็นเงินตราและโภคทรัพย์เพื่อเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชน

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ความสามารถ	หมายเหตุ
๑	นายสังวาลย์ คชประเสริฐ	๑๐	กองทุน	
๒	นางสุดารัตน์ กรอกแก้ว	๔	บริหารกลุ่มองค์กร	

๕. สาขาสวัสดิการ

สวัสดิการ หมายถึง ความสามารถในการจัดสวัสดิการในการประกันคุณภาพชีวิตของคนให้เกิดความมั่นคง ทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

๖. สาขาศิลปกรรม

ศิลปกรรม หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานทางด้านศิลปะสาขาต่างๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม วรรณกรรมทัศนศิลป์ เป็นต้น

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ความสามารถ	หมายเหตุ
๑	นายแมน เจริญจิตร	๑๐	กองยาวประยุกต์	
๒	นายวงษ์ คชประเสริฐ	๑๐	กองยาวประยุกต์	

๗. สาขาจัดการ

จัดการ หมายถึง ความสามารถในการบริหารการจัดการดำเนินงานด้านต่างๆ ทั้งขององค์กรชุมชน องค์กรทางสังคมอื่นๆ ในสังคมไทย เช่น การจัดการองค์กรของกลุ่มแม่บ้านระบบผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชน เป็นต้น กรณี ของ การจัดการศึกษาเรียนรู้ นับได้ว่าเป็นภูมิปัญญาสาขาการจัดการที่มีความสำคัญ เพราะการจัดการศึกษาเรียนรู้ดี หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ พัฒนาและถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาไทยที่มีประสิทธิผล

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ความสามารถ	หมายเหตุ
๑	นางชลนิชา คชประเสริฐ	๑๐	การจัดการองค์กรกลุ่มอาชีพ	

๘. สาขาภาษาและวรรณกรรม

ภาษาและวรรณกรรม หมายถึง ความสามารถผลิตผลงานเกี่ยวกับด้านภาษา ทั้ง ภาษาถิ่น ภาษาโบราณ ภาษาไทย และการใช้ภาษา ตลอดทั้งด้านวรรณกรรมทุกประเภท

๙. สาขาศาสนาและประเพณี

ศาสนาและประเพณี หมายถึง ความสามารถประยุกต์และปรับใช้หลักธรรมศาสนาทางศาสนาเชื้อและ ถ่ายทอด หลักศานาการบวชป่า การประยุกต์ ประเพณี บุญประเพณีข้าว เป็นต้น

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ความสามารถ	หมายเหตุ
๑	นายสนอง เจริญสุข	๕	ศาสนาและประเพณีท้องถิ่น	
๒	นายชาติ ชูนาม	๔	ศาสนาและประเพณีท้องถิ่น	
๓	นายบุญมาก ชุนประสุข	๘	หมอเป่า	

